

Flere apotekoppgaver

Til tjeneste

Apotektekniker Nina Øien og nærmere hundre kolleger i Vitusapotek og Ditt Apotek tilbyr nå influensavaksinering på apotek. Samtidig arbeider en samlet bransje for flere offentlig finansierte apotek tjenester.

Av: Kristin Rosmo

*Nina Øien mener det er en helt naturlig utvikling at apotek tilbyr vaksinering.
Foto: Kristin Rosmo*

Nina Øien kan nå tilby kundene vaksinerings på apoteket. Foto: Kristin Rosmo

En samlet apotekbransje arbeider møysommelig for at helsepersonellet i apotek skal kunne yte flere helsetjenester.

– Bransjen har i fellesskap i mange år arbeidet målrettet for å få på plass offentlig finansierte helsetjenester i apotekene, sier fagdirektør i Apotekforeningen, Per Kristian Faksvåg.

Ønsker vaksineutredning

Han viser til at bransjen blant annet har dokumentert konsekvensene av at legemidler brukes feil, vist resultater av inhalasjonsveiledning, gjennomført studien Medisinstart og informasjonskampanjen NB2013.

– Dette ser vi nå at bærer frukter. Vi har holdt et stort antall møter og foredrag med helsepolitikere, myndigheter, pasientorganisasjoner og andre for å lykkes.

Apotekforeningen har dessuten nylig bedt Folkehelseinstituttet om å utrede om apotek kan bidra i den offentlige influensavaksinasjonen i Norge. I brevet til Folkehelseinstituttet viser de til at apotekene har en svært stor kontakflate mot risikogrupperne, og derfor har et stort potensial for å kunne fange opp og tilby influensavaksine til personer i målgruppene. Med åpningstider som langt overgår åpningstidene hos fastleger

og helsestasjoner, er tilgjengeligheten til apotekenes tjenester svært god, skriver Apotekforeningen i brevet.

NMD har imidlertid tatt skjeen i egen hånd og tilbyr nå vaksinerings i et utvalg Vitusapotek og Ditt Apotek. De som velger å kjøpe tjenesten, må foreløpig punge ut med 350 kroner. Prisen inkluderer legehonorar for resept, vaksine og selve vaksineringsen. Tjenesten er ikke offentlig finansiert.

Venter ikke

Fagdirektør i Norsk Medisinaldepot, Hege Willoch, sier målet med dette initiativet er at flere i målgruppen for influensavaksine skal vaksinere seg.

Hun viser til at over en million nordmenn er i myndighetenes definerte målgruppe for årlig influensavaksine, og at kun tre av ti i målgruppen faktisk følger rådet fra helsemyndighetene.

– Foreløpig er dette et pilotprosjekt ved 20 Vitusapotek og Ditt Apotek spredt over hele landet, sier Willoch.

NMD har inngått et samarbeid med legetjeneste-firmaet Emedical AS om opplæring og gjennomføring.

– Rundt 90 apotekteknikere og farmasøyter har gjennomgått opplæring og har fått

en god innføring i blant annet målgrupper, stikk-teknikk og rutinebeskrivelse. Det er for eksempel viktig å vite hvem som ikke skal få vaksinen på apotek, og hva man skal gjøre hvis noen får en reaksjon, sier Willoch.

NMD har inkludert både farmasøyter og apotekteknikere i tjenesten de nå prøver ut. Rundt en tredel er apotekteknikere. – Vi ser på apotekteknikere som dyktige og viktige bidragsyttere, og tenker at det vil variere fra tjeneste til tjeneste hvilken yrkeskategori som er kvalifisert til å utføre de ulike helsetjenestene som etter hvert skal tilbys apotekkundene, sier Willoch.

Pilotprosjektet vil bli evaluert rundt årsskiftet. NMD vil da se på forhold som antall vaksinasjoner i apotekene, uventede problemstillinger, hvordan rutinene fungerer, pris og betalingsvilje.

– Vi mener at dette er en apotektjeneste som bør finansieres av det offentlige, og vi håper med vårt initiativ å kunne bidra til å dokumentere nytteverdien for samfunnet, sier Willoch.

Trygg på oppgaven

En av dem som har gjennomført opplæring i influensavaksinerings, er apotektekniker ved Vitusapotek Barcode i Oslo, Nina Øien.

Flere apotekoppgaver

– Jeg føler meg trygg på oppgaven og synes det var på høy tid at folk kan få satt influensavaksinen når de er på apoteket, sier hun da Farmasiliv er innom.

Både hun og kollegene på apoteket har flere ganger opplevd at kunder har spurt om det er mulig å få satt vaksiner og andre sprøyter på apoteket. Øien håper at også andre helsetjenester vil komme etter hvert. – Apoteket bør bli et naturlig sted for å utføre flere typer helsetjenester. Jeg tror at et lavterskeltilbud for influensavaksinering er en forutsetning for å nå flere i risikogruppen, sier Øien.

I tillegg til henne selv har to av hennes kolleger har deltatt på opplæringen.

– Jeg har ikke sprøyteskrek, men var spent på hvordan det skulle bli å stikke andre. Det har imidlertid gått veldig greit, og jeg er overrasket over hvor enkelt det er, sier Øien.

Forutsetninger på plass

Hun er likevel ydmyk for oppgaven og er nøye med å følge rutinene. Ikke minst passer hun godt på at dem som har fått vaksinen, blir på apoteket i en halv time etter injiseringen for å kunne følge opp hvis noen får en reaksjon etter vaksinen. – I tillegg er det viktig å stille alle kontrollspørsmål før jeg setter vaksinen. Hvis ikke alle forutsetningene for vaksinering på apoteket er oppfylt, henviser jeg dem videre til fastlege eller legekontor, sier apotekteknikeren på apoteket i Barcode-komplekset i Bjørvika.

Øien presiserer hvor viktig det er at de som velger å få satt influensavaksinen på apoteket, skal føle seg trygge. Hun er ikke bekymret for at helsepersonell på apotek ikke har nødvendig kompetanse til å utføre en slik oppgave.

– På legekantorene er det gjerne legesekretærer som utfører selve vaksineringen. Det er ingen grunn til at vi som er helsepersonell på apotek, ikke skal kunne gjøre dette på en trygg måte. Vi har alle forutsetninger for å tilby vaksinering på apoteket, så lenge det skjer i et nært samarbeid med leger, sier Øien.

Farmasiforbundet ønsker at apotekteknikere anses som en del av apotekets team av helsepersonell som kan yte apotektenester. Foto: Kristin Rosmo

Fagdirektør Hege Willoch i NMD gir både farmasøyter og apotekteknikere muligheten til å vaksinere. Foto: NMD

Danske apotek til tjeneste

Stadig flere land bruker nå apotek til for å oppnå en tilstrekkelig vaksinasjonsdekning mot influensa. I Danmark har vaksinering på apotek vært en apotek-tjeneste siden 2015.

– Både farmakonometer og farmasøyter kan utføre denne helsetjenesten, sier kommunikasjonssjef ved Farmakonomforeningen i Danmark, Inge Dyhr.

Farmakonometer har en treårig utdanning som gjennomføres som et program der man veksler mellom praksis på apotek og samlinger ved Farmakonomskolen i Hillerød. Opptakskravet er minimum tolv års grunn- og videregående skole. Farmakonometene kan på egen hånd ekspedere resepter, men det må være en farmasøyt til stede i apoteket eller tilgjengelig på telefon.

– Danske apotek tilbyr også andre helsetjenester som opprydding i medisinskabet, inhalasjonsveiledning, røykestopp, reisevaksinering, medisin håndtering på pleiehjem, boenheter og hjemmesykepleien. Apotekfarmasøyter tilbyr også medisinsamtaler, sier Dyhr.

Farmakonometer er ellers betydelig involvert i klinisk farmasi ved sykehus og sykehusapotek i Danmark.

– Farmakonometer har lenge, og i nært samarbeid med farmasøyter, leger og sykepleiere, arbeidet med kartlegging av pasientens medisinbruk (medisin-anamnese) for innkommende pasienter. I et prøveprosjekt skal også farmakonometer foreta utskrivningsamtaler, sier Dyhr.

Apotekteknikere må involveres

Farmasiforbundet arbeider jevnt og trutt med å markere sitt synspunkt på hvordan apotekteknikere skal involveres i utviklingen og gjennomføringen av nye apotektenester.

– Vi benytter alle anledninger vi får til å fremme vårt syn på bruk av apotekteknikernes kompetanse, sier leder i Farmasiforbundet, Irene Hope.

Hun løfter frem inhalasjonsveiledning som et eksempel.

– Dette er en type tjeneste vi ikke ser noen grunn for at apotekteknikere ikke skal kunne yte. Det er en oppgave vi

Fagdirektør Per Kristian Faksvåg i Apotekforeningen koordinerer bransjens arbeid for å få på plass offentlig finansierte helsetjenester i apotekene. Foto: Stian Gregersen / Apotekforeningen

har god erfaring i å utføre, i tillegg til at denne type kompetanse er en del av utdanningen vår, poengterer hun.

Under Farmasikongressen 29. oktober, der nye helsetjenester i apotek er tema, har Farmasiforbundet invitert en dansk farmakonom til å snakke om hvordan yrkesgruppen deltar i vaksinasjon på apotek.

– Dette er noe vi følger godt med på, og også på dette området mener vi at apotek teknikere bør kunne bidra. Vi ønsker å inngå som en del av apotekets team av helsepersonell som kan yte apotek tjenester, sier Hope.

Tiden ikke moden

Apotekforeningen mener det målrettede arbeidet en samlet apotekbransje har gjort for en bedre utnyttelse av kompetansen på apotek, har medført at apotek er viet stor plass i Legemiddelmeldingen.

– Mye av oppmerksomheten har hittil vært rettet mot farmasøytene. Det betyr ikke at apotek teknikerne er glemt. Men alt til sin tid, sier fagdirektør Per Kristian Faksvåg.

Han mener det viktigste nå er å få etablert inhalasjonsveiledning som en permanent tjeneste i apotekene.

– Vi er foreløpig inne i en forsøksordning, og dette er ikke tidspunktet for å foreslå endringer i retningslinjer og praksis. Som bransje må vi selvsagt jevnlig vurdere hva som er den mest hensiktsmessige arbeidsdelingen i apotekene, men enn så lenge bør kompetansekravene knyttet til inhalasjonsveiledning ligge fast, sier Faksvåg.

Apotekforeningen mener visse typer vaksinasjon i apotek kan være et godt forebyggende helsetiltak, men har ikke konkludert på hvordan dette kan gjennomføres i praksis.

– Hvilke helsepersonellgrupper som eventuelt skal kunne utføre vaksinasjon, er blant de spørsmålene som må vurderes. Foreløpig tar vi imot alle gode innspill vi kan få, sier Faksvåg.

